

Karigasniemi - Näätamö

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

En av de viktigste ferdselsårene mellom Vest- og Øst-Finnmark går gjennom Finland. For mange er dette kun en ren transportetappe, men for tilreisende fuglekikkere kan det være verdt å legge inn noen stopp underveis. Nedenfor presenteres noen av fuglelokalitetene på strekningen Karigasniemi-Näätamö.

Beste besøkstid

Fuglemessig har man altså størst utbytte dersom man besøker Nord-Finland i mai eller juni. På denne tiden av året er det lyst nesten hele døgnet, og det kan være hensiktsmessig å snu litt på døgnet for å utnytte sene kveldstimer og tidlige nattetimer. Mange fuglearter er særlig aktive i timene før og etter midnatt. På denne tiden av døgnet øker også sjansen for å treffe på brunbjørn og andre pattedyr.

De fleste trekkfuglene ankommer i løpet av mai, og fra midten av måneden kan man høre syngende spurvefugler og spillende vadere nesten over alt. Insekter er vanligvis ikke noe problem før midtsommer, men i juli og begynnelsen av august kan store mengder mygg gjøre det ukomfortabelt å ferdes i felt. Husk myggmiddel!

Habitat og observasjonsarter

Finland er kjent for sine mange vann og våtmarker, og strekningen fra Karigasniemi til Näätamö er ikke noe unntak. Overalt er det små og store innsjøer, tjern, elver, bekker og myrer, som blant annet utgjør leveområdet for et stort antall ender og vadere. Nordøst for Kaamanen følger veien vestsiden av den mektige Enaresjøen – Finlands tredje største innsjø og den sjette største i Europa.

Mye av strekningen går veien gjennom kortvokst furuskog, men her er også åpnere områder.

Mer enn 247 fuglearter er registrert i Inari kommune, og 144 av dem er påvist hekkende. De aller fleste fuglene er trekkfugler, og et besøk vinterstid gir sjelden mange

arter. Blant artene som holder stand gjennom vinteren er lirype, storfugl, ravn, lavskrike, lappmeis, tretåspett, haukugle og gråsisik.

Adkomst og lokaliteter

Den korteste veien mellom Karasjok og Kirkenes går gjennom Finland (265 km). Fra Karasjok følg riksvei 92 på sørsiden av Tanaelva til Karigasniemi (18 km). Kryss grensen og følg veien videre 65 km østover mot Kaamanen. Ta til høyre på E75 mot Ivalo. Etter 7,5 km, ta til venstre på riksvei 971, og følg denne 120 km nordover langs Enaresjøen via skoltelandsbyen Sevettijärvi til Näätamö på grensen mot Norge. Herfra er det 54 km til Kirkenes.

Karigasniemi sett fra øst

Lavsrike er en relativt vanlig art i skogområdene i Nord-Finland. Den er imidlertid ikke alltid like lett å finne.

Dvergmåke sees ofte i nærheten av Kaamanen

Ailigas

Om lag 4,6 km øst for Karigasniemi tar det av en liten vei til venstre mot radiotårnet på det hellige fjellet Ailigas (69°25'41"N 25°59'13"E). Det er ikke mulig å kjøre bil opp, men de som tar beina fatt kan oppleve karakterarter som fjellrype, snøpurv, boltit, heilo, heipiplerke og småspove. Den omkringliggende fjellbjørkeskogen huser arter som lirype, blåstrupe, lappmeis, polarsisik og lappspurv. Med litt flaks er det også mulig å se jaktfalk, fjellerke, fjelljo og fjellvåk.

Piesjäнкä

Om lag 4 km lenger øst tar det av en ny vei mot venstre, Ailigasjängäntie. Etter 4 km på denne kommer man til en reinsamleplass med mulighet for parkering (69°25'27"N 26°05'50"E). Herfra kan man følge dalen videre til fots. Etter ytterligere en kilometer kommer man til kanten av et stort myrområde der man kan treffe på arter som fjelljo, lappspurv, lappiplerke, kvartbekkasin, temmincksnipe, sotsnipe, sædgås og lirype. Mer enn 50 arter er registrert hekkende. Havelle og svartand hekker ved Piesjärvi - den lille sjøen midt i området.

Sulaoja

11 km øst for Karigasniemi ligger Sulaoja. Parkeringsplassen ved hovedveien (69°23'36"N 26°06'42"E) er utgangspunkt for en 2 km lang natursti til den hellige kilden Sulaoja. Herfra er det også mulig å ta lengre turer inn i Kevo Strict Nature Reserve. Det klare kildevannet ved Sulaoja holder seg isfritt gjennom vinteren og stokkand har overvintret i området. Svømmesnipe sees ofte i dammene ved parkeringsplassen i slutten av mai.

Kaamanen

Kaamanen er et godt utgangspunkt for fuglekikking i området. Her er butikk, bensinstasjon og flere overnattingsmuligheter.

Ved Jokitörmä (69°05'33"N 27°11'06"E) ligger det et lite våtmarksområde helt inntil E75. Flere par rødnebbterne hekker her og arter som dvergmåke og svømmesnipe sees ofte om våren.

Kaamasjoki elvedelta

Like i nærheten av hovedveien ligger Kaamasjoki elvedelta. Et fantastisk fugleområde, spesielt når isen går opp under vårtrekket i mai. I denne hektiske perioden kan nesten alle våtmarksartene i Nord-Finland dukke opp her. Flokker av svartand og sjøorre er ikke uvanlig. Fiskeørn og dvergmåke sees ofte på næringssøk. Storspoven har her sin nordligste hekkeplass i Finland.

Et par nyttige finske glosser: Lintutorni = fugletårn, Luontopolku = natursti.

Utsikt over Kaamasjoki elvedelta

Se opp for tamrein langs veiene i Nord-Finland

Fugletårnet ved Kaamasjoki elvedelta

Følg E75 4,7 km sørover fra Kaamanenkrysset mot Inari og ta deretter til høyre på vei 9710 mot Toivoniemi. Best oversikt har man fra det 12 meter høye fugletårnet (69°04'14"N 27°05'59"E) som ligger på høyre side av veien etter ytterligere 3,8 km; like før brua over Kaamasjoki (som også er et bra utkikspunkt). Et alternativ er å ta den lille veien som svinger sørover mot Valpurinniemi (69°04'09"N 27°04'17"E), like vest for brua. Ved å fortsette nordover på vei 9710 kjører man

gjennom åpent skogsterreng med små myrer og variert fugleliv. Etter ca. 12 km kommer man ut på vei 92 like nordvest for Kaamanen.

Vei 971: Kaamanen - Näätämö

Veien nordover fra Kaamanen til den norske grensen ved Näätämö går delvis langs vestsiden av den enorme Enaresjøen. Best utsikt over sjøen har man fra Väylä, Hietajoensuu og Partakko. Storfugl og lirype sees ofte i veikanten, spesielt tidlig om morgenen. Lappfiskand er vanlig på en del småvann og myrtjern langs veien. Se opp for rovfugler som fjellvåk, dvergfalk, jordugle og haukugle. Det er store avstander og vanskelig å få oversikt over området. Gode fugleopplevelser kan man ha nesten overalt.

Noen avstikkere videre sørover

Dersom man har litt ekstra tid kan det være verdt å ta en ekstra avstikker sørover fra Kaamanen til Ivalo (67 km) og/eller Saariselkä (98 km). Underveis kan man også besøke «Siida» i Inari – et moderne museum som både presenterer samisk kultur og naturhistorie i Lappland (www.siida.fi).

Like øst for Ivalo, langs veien til Veskonieni, ligger Ivaloelvedelta. Her er det bygget to observasjonstårn med utsikt over elveslettene ved utløpet av Ivaloelven. Det første (68°44'07"N 27°42'09"E) har utsikt over sjøen Mielikköjärvi og omkringliggende myrområder. Herfra kan man se arter som trane, jordugle, lappfiskand, storlom, smålom og diverse vadere. Både sotsnipe, fjellmyrløper og kvartbekkasin hekker i området. Det andre tårnet (68°46'09"N 27°39'05"E) ligger i enden av en 1,2 km lang natursti og har utsikt over selve deltaområdet. Herfra kan man bl.a. se jordugle, trane, dvergmåke og diverse andefugler. Følg vei 969 østover

Boltit ved Kaunispää nær Saariselkä

Fugletårnet ved Mielikkojärvi øst for Ivalo

fra Ivalo mot Nellim og sving til venstre ved Akujärvi mot Veskonieniemi.

Sjøen Akujärvi kan også være verdt et besøk. Den ligger tett inntil vei 969, omlag 7,5 km øst for Ivalo. Et lite fugletårn er satt opp på østsiden av sjøen, og herfra er det god utsikt. Både dvergmake og lappfiskand kan sees her, i tillegg til mange vanlige arter. Bisam er vanlig, og dvergspurv hekker fåtallig i området.

Tre mil sør for Ivalo ligger skistedet Saariselkä. Toppen av slalåmbakken ligger på fjellet Kaunispää (438 moh) (68°26'00"N 27°26'33"E). Dette er et av de lettest tilgjengelige høyfjellsområdene i Finland. Her finnes karakterarter som heipiplerke, heilo og småspove. Boltit hekker nesten hvert år, ofte like i nærheten av veien som går helt opp til toppen. Både fjellrype, lirype og snøspurv kan dukke opp på fjelltoppene i nærheten.

Annen informasjon

Se opp for tamrein på og langs veien. Fyll opp tanken før du starter. Det er langt mellom bensinstasjonene i Nord-Finland. Vinterstid kan temperaturene krype godt under 30 kuldegrader. Det er derfor viktig å ha med ekstra varme klær og sovepose i tilfelle du blir nødt til å overnatte i bilen.

Dagligvarer og bensin kan kjøpes i Karigasniemi, Kaamanen, Severtjärvi og Näätämö. Husk at det er én time tidsforskjell mellom Norge og Finland.

Faktaarket er laget av Morten Günther

Alle foto: © Morten Günther

Karakteristisk landskap i Nord-Finland